Förbundet Finlands Svenska Synskadade (FSS)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 250/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta (HE 250/2020 vp), FSS:n asiantuntijalausunto

Förbundet Finlands Svenska Synskadade on Suomen ruotsinkielisten näkövammaisten etu-, yhteydenpito- ja palvelujärjestö. FSS:n tavoite on kohderyhmän etujen valvonta ja yhteiskunnan palvelutarjontaa täydentävien palveluiden tuottaminen. FSS kommentoi ehdotusta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta kohderyhmänsä edunvalvonnan näkökulmasta.

Näkemyksiä

Ehdotuksen mukaan Yleisradio Oy:stä annettua lakia muutettaisiin siten, että siinä määriteltäisiin tarkemmin Yleisradion julkisen palvelun tehtävän sisältö. Ehdotuksen mukaan tekstimuotoista sisältöä rajoitettaisiin siten, että se jatkossa pääsääntöisesti liittyisi yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Sellaisen tekstimuotoisen sisällön osalta, joka ei liity yhtiön kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun, tehtäisiin poikkeuksia ehdotetussa 7 §:n 3 momentissa luetelluissa tapauksissa.

Tiedonsaanti
Heikkonäköisten tiedontarve on erityisen tuntuva. Suomi on ratifioinut YK:n vammaissopimuksen, jonka perusteella sen tehtävänä on varmistaa vammaisten tiedonsaanti yhdenvertaisesti muiden kanssa. Koska nykyään paljon tietoa välitetään visuaalisesti, vaihtoehtoisia tapoja vastaanottaa tietoa tulisi olla saatavilla.

Heikkonäköisille Yleisradio Oy:n palvelut ovat pääosin saavutettavissa erilaisten digitaalisten apuvälineiden avulla, mikä on tärkeä lähtökohta itsenäiselle verkossa tapahtuvalle tiedonhankinnalle. Yleisradio on jo tehnyt järjestelmällisesti ja monipuolisesti töitä eri erityisryhmien, kuten näkö- ja kuuluvammaisten, saavutettavien palveluiden eteen, mikä on vahvistanut vammaisten henkilöiden luottamusta siihen tiedonsiirtokanavana. Luotettavan ja laadukkaan journalismin saatavuus on demokraattisen yhteiskunnan tärkeä edellytys. Erityisesti kaksinkertaiselle vähemmistölle, eli näkövammaisille, joiden äidinkieli on ruotsi, luotettava ja monipuolinen ruotsinkielinen tieto ja sisältö on tärkeää. FSS katsoo, että kaikki Suomen ruotsinkielistä tarjontaa ja sisältöä koskevat rajoitukset ovat heikennyksiä kansalaisten kannalta.

Laadukkaiden ja ajankohtaisten uutisten saatavuus ei saa olla tuloista kiinni. FSS:n mielestä maksuttomien uutisten tarjoaminen yhdenvertaisesti kaikille kansalaisille on tärkeä osa Yleisradion yleishyödyllistä tehtävää. Monet heikkonäköiset ovat pienituloisia. Verkkouutisia on oltava tarjolla erityisesti ihmisille, jotka eivät pysty maksamaan maksumuurin takana olevista uutisista.

Koulutuksen ja kulttuurin saatavuus
FSS:n mielestä kulttuurin ja koulutuksen edistäminen on Yleisradio Oy:n keskeinen tehtävä. Kuvailutulkkaus ja muu saavutettava kulttuuri voidaan toteuttaa tekstintuotannolla,

mistä hyötyvät erityisesti heikkonäköiset, jotka eivät voi käyttää visuaalista kulttuuritarjontaa.

Yleisradion tekstisisältö itsessäänkin on tärkeä koulutusnäkökulmasta, kun itsenäinen lukeminen, pelkkään kuuntelemiseen verrattuna, vahvistaa oikeinkirjoitustaitoja ja kielitajua. Digitaalisia apuvälineitä, kuten pistekirjoitusnäyttöä, käyttäville näkövammaisille tekstisisältö on äärimmäisen tärkeää itsenäisen lukemisen kannalta.

Förbundet Finlands Svenska Synskadade

Matthias Jakobsson
Toiminnanjohtaja

Gunilla Löfman
Puheenjohtaja